

Lucienne
Herman
-Michielsens

FR

Lucienne Herman-Michielsens

13/03/1926 (Gand) - 22/01/1995 (Gand)

Secrétaire d'État à la Communauté flamande
du Gouvernement Martens III.

Cheffe de cabinet adjointe du ministre de la Justice.

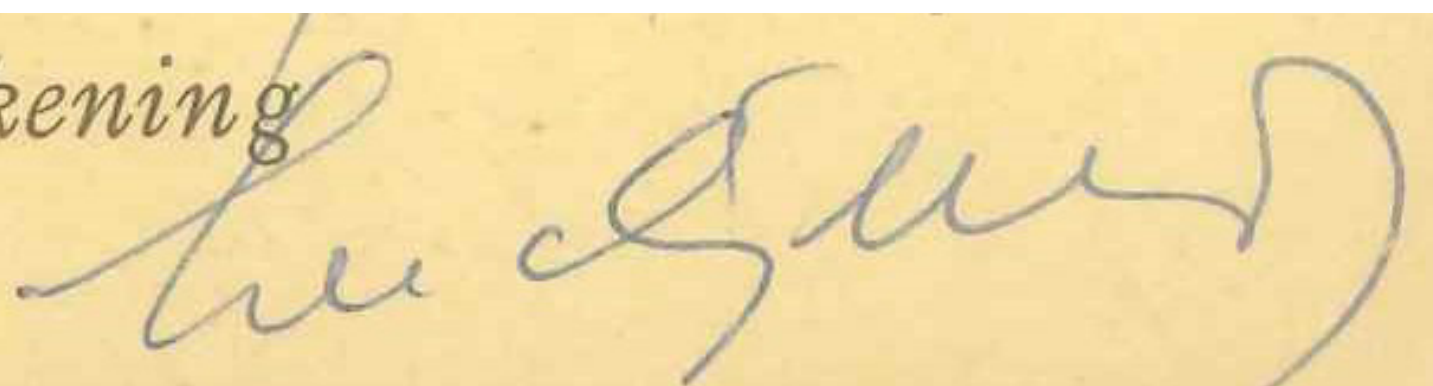
Directrice au ministère des Travaux publics.

Effectue un abondant travail juridique sur la loi relative à l'avortement. Prône l'idée de l'avortement comme solution de secours justifiée dans certaines circonstances. En avril 1990, malgré l'opposition du roi Baudouin, l'avortement devient légal sous certaines conditions en Belgique.

Principalement active dans les domaines de la politique familiale et des soins de santé.

Œuvre à la reconnaissance constitutionnelle de la laïcité.

Signature — Handtekening

IN ONZE REEKS "JESUS, WÉÉR ABORTUS":

Tekst: Winny Schailée, 15/10/1982

deel 1:
EEN "OH-BEDOELT-U-DAT-?"-INTERVIEW
MET MEVROUW HERMAN-MICHIELSEN

Je ziet ze niet veel meer: heren met witte strikjes, zwarte pitteleers, slobkousen met gouden flo-
sien en een vergulden plakkaat op de buik. In de Senaat lopen ze op 12 oktober bij bosjes rond.
De ene heer opent een deur voor me, een andere gaat me 20 meter voor en draagt me buigend
over aan een volgende. Het hééft wel wat.

Na drie kwartier wachten, daagt mevrouw Michiels en op. Ons gesprek over haar wetsvoorstel
inzake abortus start moeilijk: ik begrijp amper waar ze 't over heeft. Tot ik doorheb dat het komt
omdat zij 'je' zegt als het gaat om een deskundige en 'zij' waar het de vrouw betreft die een
abortus wil. Ik gebruik 'je' en 'zij' net andersom. Wat maakt dat we iets totaal anders bedoelen
als we het eens zijn over de uitspraak: "Jij bent degene die het best kan nagaan of er een nood-
situatie is".

We overlopen een samenvatting van de 'voorafgaandelijke beschouwingen' van haar wets-
voorstel en proberen helder te krijgen wat het wel en niet inhoudt.

Zwangerschapsafbreking in algemene regel is een strafbaar feit. Het heeft tot gevolg het vernietigen van menselijk leven in wording, waar de eerbied voor het menselijk leven één van die onoverschrijdbare minimale grenzen is die in de wetgeving van een beschaaft maatschappij moet bevestigd worden.

De wettelijke grens tussen volledige bescherming en volledige beschermeloosheid vanwege de wet mag niet op een willekeurig moment van de zwangerschap gelegd worden. Daarom is vrije abortus ook niet geoorloofd wanneer ze vóór een bepaalde periode van de zwangerschap zou uitgevoerd worden.

Dit is de opvatting van een deel van de bevolking. Niet iedereen heeft deze filosofische strekking.

U stelt geen termijn waar dat bv. wel het geval is in Nederland (20 weken) en Frankrijk (12 weken).

Toch wel. Als mens van de 20ste eeuw met begrip van de genetica weet iedereen dat er leven is na de conceptie.

Wat niet wil zeggen dat zo'n termijn in de praktijk niet toegepast moet worden. Maar een termijn mag niet bepalend zijn. Het zijn de omstandigheden die al dan niet een abortus kunnen rechtvaardigen. Het is absurd te zeggen: omdat een vrouw binnen de 12 weken een abortus vraagt, is het een noodsituatie. Nee. Je moet via objectieve gegevens nagaan: is er wel een noodsituatie? En is het zo: dan kan het beter zo vlug mogelijk gebeuren. Is het niet zo dan kan haar een andere oplossing voorgesteld worden, waarvan ze misschien voelt dat het beter is voor haar, maar waar ze in haar stress niet aan gedacht heeft.

Er is 'biologisch' leven. Maar de houding daartegenover, de morele opvattingen, evolueren. Zo wordt de laatste jaren algemeen aanvaard dat we via voorbehoedmiddelen "ingrijpen in de natuur". En bestaat er b.v. de morning-after pil die een bevruchte eicel uitdrijft.

Er zijn nu eenmaal strafbare feiten die je niet strafbaar kan stellen. Maar ik neem aan dat er uitzonderingen zijn: de vrouw is geen pop waarin leven tot ontwikkeling komt. Ook zij is een persoon van wie de kwaliteit van het leven beschermd moet worden.

Vrije abortus is geen uiting van het zelfbeschikkingsrecht van de vrouw over haar eigen lichaam. Vanaf de conceptie moet men spreken over individueel menselijk leven in ontwikkeling en heeft ook dat leven recht op bescherming.

Er zijn echter gevallen waarin de zwangerschap voor de vrouw zich als een echte noodsituatie voordoet. De vrouw beslist hier niet alleen in, haar situatie moet onderzocht en beoordeeld worden.

Dat is me nogal wat. Bij wet vastleggen dat een vrouw niet over haar eigen lichaam en dus over haar eigen leven mag beschikken.

Dit lijkt me een bevoegde maatregel. Als 'deskundigen' moeten oordelen over de noodsituatie en de gezondheid van het motief van de vrouw, zet je de deur open voor leugens en hypokrisis.

Dat staat er toch niet. Ik bedoel: als een vrouw een vrije abortus laat uitvoeren, betekent dit feit niet noodzakelijk dat zij daarom zelf beslist heeft. Zo was er op TV een uitzending over abortus waarin beide partners ondervraagd werden. De man zei: "We kunnen het financieel niet aan", waarna de vrouw vertelde: "Hij vond dat zo. Ik niet, maar hij wel". Niet elke vrouw is een zelfstandig wezen dat autonoom kan beslissen. Soms staat ze sterk onder druk van haar omgeving.

Maar heel mijn 'gedoe', om het zo maar eens te zeggen, dat is geen rechtbank hé. Er wordt geen proces gevoerd. Dat multidisciplinair team bestaat uit mensen die iets afweten van medische, psychische, sociale, noem-maar-op-moelijkheden. Zij gaan met de vrouw een gesprek aan om te peilen naar haar overtuiging - los van de overtuiging van haar omgeving.

En er is een tweede element: de vrouw moet leren redeneren over haarzelf én over wat komen gaat. Niet: "Oh ja, mijn zwangerschap is mijn eigen leven en voor de rest is er niets". Ze moet de twee naast elkaar kunnen leggen hé?

"HET GAAT OM DIE ZWIJGENDE MEERDERHEID DIE ZICH-ZELF ZO WEINIG BELEEFDT"

Lucienne Herman-Michielsen: "Ik zat te treuren op het balkon van de Senatoren; ik vond mijn eigen tekst zo reaktionair".

Het risico van misbruiken moet beperkt worden door een behoorlijk georganiseerde wetenschappelijke en administratieve controle van de inrichtingen waar zwangerschapsafbreking wordt uitgevoerd.

Volgens de Gacepha-enquête zou uw wetsvoorstel betekenen dat amper 9% van de vrouwen geen 'misbruik ple-
gen'.

Nee. Ik kan weinig met die Gacepha-percentages aan. Ik maak geen waslijst van al die oorzaken. Natuurlijk heeft elk fy-
sisch of psychisch leed oorzaken, maar daar moet je niet naar
peilen: je gaat toch naar een dokter of sociaal assistent waar
je een medische taal spreekt.

Dus een vrouw met een economisch motief als "ik woon
te klein en heb onvoldoende geld om een kind op te voe-
den - ik kan dat niet aan" valt binnen uw wetsvoorstel?

Natuurlijk! Ze komt dat in stress zeggen!

Een studente die zegt: "ik ben nu fysisch of psychisch
niet ziek, maar ik kan het niet aan - in de toekomst - om
voor een kind te zorgen", valt zij binnen uw wetsvoor-
stel?

In sommige omstandigheden wel. Het kan zijn dat ze zegt: "Ik
kan voor die sukkel niets goeds doen". Maar ze kan er ook
over denken om het kind geboren te laten worden en er mis-
schien een pleeggezin gelukkig mee te maken. Je moet geen
enkele eventualiteit op voorhand uitsluiten - én je mag er
geen enkele opdringen.

Kunnen ook bestaande C.G.S.O.-centra (1) zorgen voor
het onthaal?

Zeker. Het is niet nodig tijd te verliezen met het oprichten van
een heel nieuwe structuur als die al bestaat. Ik vind wel dat de
uitvoering in de klinieken zou moeten gebeuren - niet in de
centra, maar dat is bespreekbaar. Nu moet de wetgever zich
uitspreken over de opening in de strafwet. Later kan een kom-
missie in het kader van Volksgezondheid dat technisch volle-
dig uitwerken.

Een beperkte toelating van abortus mag deze oplos-
sing voor een ongewenste zwangerschap niet doen
uitbreiden. Daarom is een verplichte raadpleging van
een multi-disciplinair onthaalcentrum nodig; het
draagt elementen aan zodat de geneesheer en de be-
trokken vrouw een beslissing kunnen nemen, het geeft
de vrouw informatie om in de toekomst een dergelijke
noodsituatie te kunnen voorkomen.

Dat klinkt anders. Het team moet de vrouw dus helpen zelf
te beslissen?

Ja. Het team draagt enkel elementen aan, positieve en nega-
tieve. Bv.: "Nee, de vrouw had niet nagedacht over alterna-
tieven. De voorgestelde alternatieven bevredigen haar niet
daarom en daarom...". Het geeft ook geen advies. De vrouw
beslist samen met de dokter die de ingreep zal uitvoeren 'en
dialogue singulier'.

Een individuele benadering moet mogelijk zijn, het
'menselijk dragelijke' moet voor elk geval worden be-
paald. Als bepaling voor gezondheid nemen we: ge-
zond is degene die beschikt over de ongestoorde li-
chamelijke en geestelijke mogelijkheden om zich naar
eigen aard en gerichtheid te verwezenlijken. Deze op-
vatting is minder beperkt dan het biologisch gezond-
heidsbegrip, is niet zo breed dat het samenvalt met
vrije abortus.

Gezond is dus meer dan niet-ziek en niet zo ruim als wat de
Wereldgezondheidsorganisatie zegt: "Het moet een gevoel
van euforie zijn, van welgevoelen".

Dat zegt ze niet. Gezondheid heeft volgens u te maken
met 'fysische' of 'psychische' factoren, voor de WGO kom-
men daar de elementen 'economisch' en 'sociaal' bij.

Maar fysisch of psychisch leed is vaak een resultaat van een
slechte economische situatie. Alleen gebruik je geen ekono-
mische termen bij een gynecoloog, daar ga je naartoe met
een medisch-sociaal dossier. Bv.: "ik heb het financieel krap
en sta al onder psychische stress (let wel, ik zeg: psychisch,
niet psychiatrisch), als dát er nog bij komt loopt de kruik over".
Zo'n praat vertel je daar. Je gaat er niet met je belastingsbrief
zitten en zeggen: "Kijk, ik ben te arm om een kind te hebben,
ik heb geen minimuminkomen". Nee! Want een minimumin-
komen voor de één is dat niet voor de ander. Dat ligt véél in-
dividueler. Niet dat het daarom subjectief is! Het gaat om een
verfijning van de geneeskunde die steeds meer peilt naar het
individuele geval.

Dokters kunnen zich beroepen op een gewetensclausule
en weigeren abortus uit te voeren. In Frankrijk zorgde dat
voor hele streken waar je niet terecht kon voor abortus.

Daarom moet gezorgd worden voor een geografische ver-
spreiding van de ziekenhuizen waar abortus mogelijk is. En
moeten er voldoende dokters zijn die de ingreep kunnen uit-
voeren.

Abortus blijft in het strafrecht staan: veel vrouwen zullen
uit angst naar de klandestiniteit grijpen.

Welnee. Slechts een beperkt deel staat nog in het strafrecht.
De rest is overgeheveld naar de geneeskunde.

Wat is dan het verschil tussen uw voorstel en dat van De-
tiège (kamer-SP)?

Voor beiden geldt dat strafbaar is: illegaal uitvoeren van abor-

Au Sénat

- Sénatrice cooptée pour le PRLW-PL-PVV du 11 mai 1977 au 17 octobre 1991

TRAVAIL LÉGISLATIF

- Législation sur la dépenalisation et l'acceptabilité sociale de l'avortement
- Législation sur l'imposition commune des cohabitants
- Législation sur le CPAS
- Régulation de la biologie clinique
- Législation sur la protection de la personne des malades mentaux
- Législation sur le droit d'héritage du conjoint survivant

Plus d'infos sur cette sénatrice ?

Contact : archives@senate.be

